

**Protokoll fört efter förhandlingar om
Hantverkarformuläret 14 med ifyllnadshjälp,
Ändrings- och tilläggsarbeten samt Allmänna
bestämmelser 14.**

Konsumentverket, Villaägarnas Riksförbund och Sveriges
Byggindustrier har träffat överenskommelse om följande dokument:

- Hantverkarformuläret 14 med tillhörande Allmänna bestämmelser 14 för reparations- och ombyggnadsarbete där enskild konsument är beställare (bilaga 1).
- Ändringar och tilläggsarbeten (bilaga 2).
- Ifyllnadshjälp (bilaga 3).

Överenskommelsen träder ikraft den 1 mars 2014 och gäller därefter tills vidare.

Parterna ansvarar för att sprida formuläret med bilagor till konsumenter och medlemsföretag.

Protokollet jämte bilagor upprättas och undertecknas i tre exemplar, varvid parterna erhåller var sitt exemplar.

Vid protokollet

Daniel Gustafsson

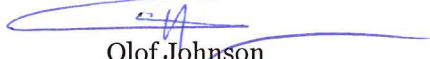
Karlstad den ^{24/2}.....

För Konsumentverket

Joachim Allård
Biträdande avdelningschef

Stockholm den ^{18/2}.....

För Sveriges Byggindustrier

Olof Johnson
Chefsjurist

Sollentuna den ^{20/2} 2014

För Villaägarnas Riksförbund

Ulf Stenberg
Chefsjurist

Hantverkarformuläret –14

Den här avtalsmallen kan ni använda vid reparations- och ombyggnadsarbeten där beställaren är konsument och hantverkaren är näringsidkare. Vid ny- och tillbyggnadsarbeten av småhus rekommenderar vi att ni istället använder entreprenadkontrakt ABS. För reparations- och ombyggnadsarbeten gäller konsumenttjänstlagen. Använder ni den här avtalsmallen gäller också de tillhörande allmänna bestämmelserna.

A. Parter

Beställare (konsument)

Namn	Personnummer
Namn	Personnummer
Adress	
Telefonnummer	E-post

Hantverkare (näringsidkare)

Namn/firma	Organisations-/personnummer
Adress	
Telefonnummer	E-post
☐ Godkänd för F-skatt	☐ Har allrisk- och ansvarsförsäkring

B. Omfattning

Adress där arbete ska utföras _____

Beskriv tydligt det arbete hantverkaren ska utföra

Arbetet ska också utföras enligt

beskrivning, bilaga nr _____ offert, bilaga nr _____ ritning, bilaga nr _____ övrigt, bilaga nr _____

Arbete, material och övrigt som inte ingår

---

forts. bilaga nr _____

Om ni inte har avtalat om något annat ska beställaren, utan ersättning, se till att hantverkaren har tillgång till elström, vatten, toalett och utrymme för omklädning och matlagning.

C. Hantverkarens avrådande

Arbete som beställaren vill ha utfört trots att hantverkaren har avrått

---

---

forts. bilaga nr _____

Orsak till avrådande

---

forts. bilaga nr _____

D. Pris

Priserna för arbete ska anges nedan utan eventuellt ROT-avdrag. Priserna kan anges antingen som fast pris och/eller löpande räkning.

Fast pris

Arbete, material och resor _____ kr inklusive moms

Arbete och material _____ kr inklusive moms

Arbete _____ kr inklusive moms

Material _____ kr inklusive moms

Löpande räkning

Arbete _____ kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Arbetsledning _____ kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om _____ %. Moms tillkommer.

Material, varor, hjälpmedel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om _____ %. Moms tillkommer.

Ungefärlig prisuppgift

Ungefärlig prisuppgift _____ kr (avser arbete och material om inget annat anges) inklusive moms.

Resor

Resor debiteras enligt följande

E. ROT-avdrag Läs punkt 11 i de allmänna bestämmelserna.

Ja, arbete ska utföras med ROT-avdrag.
Hantverkaren gör avdrag för skattereduktion på priset för arbete (gäller inte material och resor) under punkterna D och G, enligt gällande lagstiftning.

Nej, inget ROT-avdrag ska göras.

Fastighets-/bostadsrätts-/ägarlägenhetsbeteckning _____

Bostadsrättsföreningens organisationsnummer _____

Vilken/vilka beställare ska ROT-avdrag sökas för _____

F. Tider

Arbete, enligt punkt B, ska påbörjas den _____ och ska senast vara klart den _____

Vid eventuella ändringar och tilläggsarbeten ska kontraktstiden ändras. Läs punkt 7 i de allmänna bestämmelserna.

G. Ändringar och tilläggsarbeten

Ändringar och tilläggsarbeten debiteras antingen till fast pris eller på löpande räkning. Vid arbete på löpande räkning debiteras kostnaden enligt följande:

Arbete ..... kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Arbetsledning ..... kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om ..... %. Moms tillkommer.

Material, varor, hjälpmedel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om ..... %.

Moms tillkommer.

Resor debiteras enligt följande .....

Er överenskommelse om ändringar och tilläggsarbeten bör vara skriftlig och innehålla information om arbetets omfattning, om arbetet påverkar kontraktstiden och övriga villkor. Använd gärna tillhörande blankett för ändringar och tilläggsarbeten.

H. Betalning

Ändringar- och tilläggsarbeten ska betalas mot faktura allt eftersom de utförs, om ni inte avtalar om annat.

Hela beloppet betalas när arbetet är utfört. Betalning sker enligt betalningsplan. Se bilaga nr ..... Specificerad faktura.

Om ni inte har avtalat om något annat gäller följande:

- De arbeten som anges i fakturan ska vara utförda när fakturering sker.
- Fakturan ska betalas inom en månad efter att beställaren mottagit den.
- Om betalningen inte sker inom rätt tid ska beställaren betala dröjsmålsränta enligt räntelagen.

I. Övriga överenskommelser

Förseningsvite, besiktning, garanti, försäkring m.m.

.....
.....
.....
.....

forts. bilaga nr .....

Ort och datum

Ort och datum

Firma

Underskrift beställare (konsument)

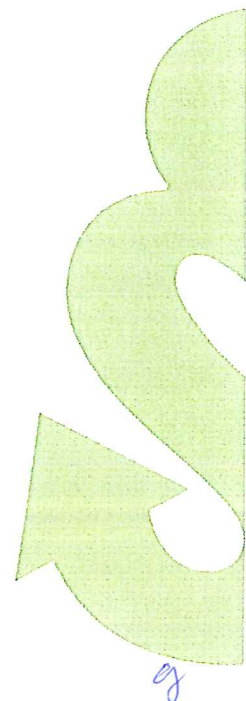
Underskrift hantverkare (näringsidkare)

Namnförtydligande

Namnförtydligande

Underskrift beställare (konsument)

Namnförtydligande

Allmänna bestämmelser för Hantverkarformuläret –14

Dessa allmänna bestämmelser är framtagna av Konsumentverket, Villaägarnas Riksförbund och Sveriges Byggindustrier och avsedda att användas tillsammans med Hantverkarformuläret –14. Vid uppförande av eller tillbyggnad till småhus bör istället allmänna bestämmelser för småhusentreprenader – ABS – användas.

1. Tillämplighet

För entreprenaden gäller konsumenttjänstlagen (1985:716) och vad som föreskrivs nedan i dessa bestämmelser. Vissa paragrafer i konsumenttjänstlagen återges i grå rutor.

2. Arbetets utförande

Hantverkaren ska utföra arbetet fackmässigt. Hantverkaren ska också med tillbörlig omsorg ta till vara beställarens intressen och samråda med beställaren i den utsträckning det behövs och är möjligt, t.ex. om det under arbetets gång visar sig att tjänsten inte är till rimlig nytta för beställaren eller om kostnaden blir betydligt högre än beställaren räknat med. Hantverkaren kan vid tilläggsarbeten ha rätt till pristillägg enligt punkt 6.

Behövs intrimningsåtgärder efter arbetets avslutande åtar sig hantverkaren att inom skälig tid och, om inte annat avtalats, utan särskild kostnad utföra åtgärderna. Behov av sådana åtgärder är inte att betrakta som avvikelser från ett fackmässigt utförande.

3. Ritningar m.m.

Alla ritningar och tekniska handlingar som hantverkaren överlämnat till beställaren förblir hantverkarens egendom och får inte i ett illojalt syfte delges eller överlämnas till utomstående. Bilagor till anbud, som inte antas, ska återlämnas till hantverkaren.

4. Tillträde – iordningsställande

Beställaren ska lämna hantverkaren erforderligt tillträde samt genom att flytta bohag och andra föremål, se till att arbetsplatsen är i ett sådant skick att arbetet kan utföras.

5. Arbetets avbrytande m.m.

Om det sedan arbetet har påbörjats visar sig att det inte kan anses vara till rimlig nytta för beställaren eller att priset för arbetet kan bli betydligt högre än beställaren hade kunnat räkna med, ska hantverkaren underrätta beställaren om förhållandet och begära hans anvisningar.

Kan beställaren inte anträffas eller lämnar han av annan orsak inte anvisningar till hantverkaren inom rimlig tid ska arbetet avbrytas. Detta gäller dock ej om det finns särskilda skäl att anta att beställaren ändå önskar få arbetet utfört.

Avbryter hantverkaren ett påbörjat arbete med stöd av andra stycket har han rätt till ersättning för extra kostnader. Medför avbrottet en väsentlig olägenhet för hantverkaren får han, under de förutsättningar som anges i konsumenttjänstlagen, häva avtalet.

6. Ändringar, tilläggsarbeten och pristillägg

Om det, när arbetet utförs, framkommer behov av arbete, som på grund av sambandet med det beställda arbetet lämpligen bör utföras samtidigt med detta (tilläggsarbete) ska hantverkaren underrätta beställaren och begära hans anvisningar.

Med tilläggsarbeten enligt föregående stycke likställs arbete som föranleds av att uppgifter m.m. som beställaren svarar för inte är riktiga, att arbetsområdet eller andra förhållanden av betydelse avviker från vad hantverkaren haft rätt att förutsätta, eller att förhållandena i övrigt inte är sådana som de kunnat antas vara vid en fackmässig bedömning.

Kan beställaren inte anträffas eller lämnar han inte anvisningar inom rimlig tid får hantverkaren utföra tilläggsarbetet – om kostnaderna för tilläggsarbetet inte överstiger 15 % av kostnaderna för det beställda arbetet eller – om det finns särskilda skäl att anta att beställaren önskar tilläggsarbetet utfört i samband med det beställda arbetet.

Hantverkaren är skyldig att utföra tilläggsarbeten som inte kan skjutas upp utan fara för allvarlig skada för beställaren, om beställarens anvisningar inte kan inhämtas eller om beställaren begär det.

Har hantverkaren utfört tilläggsarbeten enligt denna punkt eller har arbetet fördyrats på grund av omständigheter som är att hänföra till beställaren och som hantverkaren inte borde ha förutsett när avtalet ingicks har hantverkaren rätt till pristillägg.

Påföljder vid fel

16 § Är tjänsten felaktig utan att det beror på något förhållande på konsumentens sida, får konsumenten hålla inne betalningen enligt 19 §. Han får vidare kräva att felet avhjälps enligt 20 § första stycket eller också göra avdrag på priset eller häva avtalet enligt 21 §.

Dessutom får konsumenten kräva skadestånd av näringsidkaren enligt vad som sägs i 31 §.

Avhjälpare

20 § Konsumenten har rätt att kräva att näringsidkaren avhjälper felet, om det inte medför olägenheter eller kostnader för näringsidkaren som är oskäligt stora i förhållande till felets betydelse för konsumenten.

Även om konsumenten inte kräver det får näringsidkaren avhjälpa felet, om han efter det att reklamation har kommit honom tillhanda utan uppskov erbjuder sig att göra detta och konsumenten inte har något särskilt skäl att avvisa erbjudandet.

Avhjälpare skall ske inom skälig tid efter det att konsumenten har gett näringsidkaren tillfälle till det.

Avhjälpare skall ske utan kostnad för konsumenten. Detta gäller dock inte kostnader som skulle ha uppkommit även om tjänsten hade utförts felritt eller, om felet beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse, kostnader för att ersätta material som konsumenten enligt avtalet om tjänsten har tillhandahållit och bestokat.

7. Hantverkarens rätt till tidsförlängning m.m.

Kontraktens arbeten ska vara färdigställda och tillgängliga för slutbesiktning vid kontraktstidens utgång. Kontraktstiden ska förlängas eller avkortas i den utsträckning ändringar och tilläggsarbeten föranleder ökad eller minskad tidsåtgång.

Om någon tid för färdigställande inte har avtalats, ska entreprenaden vara färdigställd inom den tid som är skälig med hänsyn till särskilt vad som är normalt för en entreprenad av samma art och omfattning. Intrimning, justering eller provning som ingår i entreprenaden ska vara fullgjord inom entreprenadtiden om inte lämplig årstid eller entreprenadens ibruktagande bör avvaktas.

Hantverkaren har rätt till erforderlig förlängning av kontraktstiden, om han hindras att färdigställa kontraktens arbeten inom kontraktstiden på grund av omständigheter utanför hans kontroll som han inte skäligen kunde ha förväntas ha räknat med vid avtalets ingående samt att han inte heller skäligen kunde ha undvikit eller överunnit dess menliga inverkan.

Part ska utan dröjsmål underrätta motparten om förhållande som parten insett eller borde ha insett skulle medföra försening. Om part underlåter att lämna sådan underrättelse, får han inte åberopa förhållandet annat än om motparten insett eller borde ha insett detsamma.

Dröjsmål på hantverkarens sida föreligger om han överskrider kontraktstiden eller den ändrade tid för färdigställande som ska gälla enligt ovan.

Dröjsmål på hantverkarens sida föreligger också, om han inte iakttar en överenskommen tid för påbörjande av kontraktens arbeten eller för ett arbetes framskridande, under förutsättning att hantverkaren inte har rätt till tidsförlängning enligt ovan.

Påföljder vid dröjsmål

25 § Vid dröjsmål på näringsidkarens sida får konsumenten hålla inne betalningen enligt 27 §. Han får välja mellan att kräva att näringsidkaren utför tjänsten enligt 28 § och att häva avtalet enligt 29 §. Dessutom får konsumenten kräva skadestånd av näringsidkaren enligt vad som sägs i 31 §.

Reklamation vid fel och dröjsmål

17 § 1 st. Vill konsumenten åberopa att tjänsten är felaktig, skall han underrätta näringsidkaren om detta inom skälig tid efter det att han märkt eller borde ha märkt felet (reklamation). Underrättelse som sker inom två månader efter det att konsumenten märkt felet skall alltid anses ha skett i rätt tid. Reklamation får dock inte ske senare än tre år eller, i fråga om arbete på mark eller på byggnader eller andra anläggningar på mark eller på andra fasta saker, tio år efter det att uppdraget avslutades, såvida inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse.

26 § 1 st. Har uppdraget avslutats, får konsumenten häva avtalet eller fordra skadestånd på grund av ett dröjsmål endast under förutsättning att han senast inom skälig tid efter uppdragets avslutande har underrättat näringsidkaren om att han vill åberopa dröjsmålet (reklamation).

8. Besiktning

Har avtal träffats om slutbesiktning ska hantverkaren underrätta beställaren om när sådan besiktning kan ske.

Beställaren eller hantverkaren får begära – garantibesiktning om garantitid har avtalats, garantibesiktningen hålls före garantitidens utgång, – efterbesiktning av arbete som utförts för att avhjälpa fel.

Beställaren utser en opartisk besiktningsman som i god tid kallar parterna till besiktning.

Beställaren står kostnaden för slutbesiktning och garantibesiktning. Kostnaden för efterbesiktning betalas av hantverkaren om fel kvarstår och i annat fall av beställaren.

Besiktningsmannen ska upprätta ett utlåtande över en utförd besiktning.

9. Skadestånd

I enlighet med förutsättningarna i konsumenttjänstlagen har beställaren rätt till ersättning för skada – t.ex. utgifter och förluster – som orsakats honom genom fel eller dröjsmål. Hantverkaren ska också, under de förutsättningar som anges i konsumenttjänstlagen, ersätta skada på beställarens egendom, som inträffat då egendomen varit under hantverkarens kontroll. Skadestånd omfattar dock inte ersättning för förlust i näringsverksamhet.

Beställaren ska så långt det är möjligt vidta åtgärder för att begränsa verkningarna av skadan.

Personskador regleras inte av dessa bestämmelser.

10. Ungefärlig prisuppgift

En ungefärlig prisuppgift omfattar endast de arbeten och åtaganden som anges under rubriken Omfattning i Hantverkarformuläret –14. Priset får inte överstiga den ungefärliga prisuppgiften med mer än 15 %, om inte hantverkaren har rätt till ersättning utöver kontraktssumman enligt dessa allmänna bestämmelser eller konsumenttjänstlagen.

Till den del det ungefärliga priset avser markarbeten, rivningsarbeten eller annat som kräver undersökningar som hantverkaren normalt inte är skyldig att utföra i anbudsskedet, ska prisgränsen enligt föregående stycke i stället vara 25 %.

11. ROT-avdrag

Vid ROT-avdrag gäller följande. Beställaren är skyldig att på begäran uppvisa ett intyg från Skatteverket som visar hur mycket skattereduktion som beställaren utnyttjat under året.

Beställaren är skyldig att betala återstående arbetskostnad till hantverkaren om Skatteverket helt eller delvis inte medger utbetalning efter hantverkarens ansökan eller återkräver redan utbetalt skattereduktionsbelopp. Detta gäller inte om skälet för att utbetalningen inte medges eller återkrävs beror på någon omständighet som hantverkaren är ansvarig för.

Betalning av återstående arbetskostnad ska ske inom 10 dagar från den dag hantverkaren framställt krav. Därefter löper dröjsmålsränta enligt räntelagen.

Beställaren försäkras att han är ägare/innehavare av angiven fastighet/bostadsrätt/ägarlägenhet, samt att beställaren nyttjar densamma.

12. Beställarens avbeställningsrätt

Beställaren har rätt att avbeställa arbetet innan det avslutas mot ersättning till hantverkaren enligt konsumenttjänstlagens bestämmelser.

Näringsidkarens rätt att inställa arbetet

45 § Skall betalning enligt avtalet ske helt eller delvis innan tjänsten har utförts och betalar inte konsumenten i rätt tid, får näringsidkaren inställa arbetet till dess att konsumenten betalar. Om det följer av avtalet att konsumenten skall medverka till tjänstens utförande och han inte i rätt tid lämnar sådan medverkan som utgör en väsentlig förutsättning för utförandet, får näringsidkaren inställa arbetet till dess att konsumenten lämnar sin medverkan.

Har tjänsten påbörjats, är näringsidkaren dock skyldig att såvitt möjligt utföra arbete som inte kan uppskjutas utan risk för allvarlig skada för konsumenten, om inte arbetet medför väsentliga kostnader eller olägenheter för näringsidkaren.

Inställer näringsidkaren arbetet enligt första stycket, har han rätt till ersättning för kostnader och andra förluster som detta åsamkar honom, om konsumenten inte visar att dröjsmålet ej beror på försummelse på hans sida.

13. Hantverkarens försäkringar

Hantverkaren ska ha allriskförsäkring för skador på entreprenaden. Beställaren ska vara medförsäkrad.

Hantverkaren ska vidare ha ansvarsförsäkring för entreprenadverksamhet under entreprenadtiden och under två år efter entreprenadens godkännande.

14. Tvist

Tvist avgörs av allmän domstol. Beställaren kan få rådgivning av kommunens konsumentvägledare och även få vissa tvister prövade av Allmänna reklamationsnämnden.

Ändringar och tilläggsarbeten

Den här blanketten kan ni använda när ni vill avtala om ändringar och tilläggsarbeten vid reparations- och ombyggnadsarbeten där beställaren är konsument och hantverkaren är näringsidkare. Vid ny- och tillbyggnad av småhus rekommenderar vi att ni istället använder blanketten "Ändringar och tillägg ABS".

Denna bilaga hör till Hantverkarformuläret som är daterat _____

1. Parter

Beställare (konsument)

Namn	Namn
------	------

Hantverkare (näringsidkare)

Namn/firma
----

2. Omfattning

Beskriv tydligt de ändringar och/eller tilläggsarbeten som hantverkaren ska utföra

---

---

3. Hantverkarens avrådanden

Arbete som beställaren vill ha utfört trots att hantverkaren har avrått

---

---

forts. bilaga nr _____

Orsak till avrådande

---

4. Pris

Ändringar och/eller tilläggsarbeten, som anges i punkt 2, debiteras enligt

- det pris som anges nedan. Priserna ska anges utan eventuellt ROT-avdrag. Priserna kan anges antingen som fast pris och/eller löpande räkning.
- Ja, arbete ska utföras med ROT-avdrag.
- Nej, inget ROT-avdrag ska göras.
- det pris som avtalats i Hantverkarformuläret punkt G.

Fast pris

Arbete, material och resor.....kr inklusive moms

Arbete och material.....kr inklusive moms

Arbete.....kr inklusive moms

Material.....kr inklusive moms

Löpande räkning

Arbete.....kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Arbetsledning.....kr/tim inklusive entreprenörarvode och moms.

Överenskomna underentreprenader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om.....%. Moms tillkommer.

Material, varor, hjälpmedel och övriga kostnader debiteras med redovisad självkostnad med tillägg för entreprenörarvode om.....%. Moms tillkommer.

Ungefärlig prisuppgift

Ungefärlig prisuppgift.....kr (avser arbete och material om inget annat anges) inklusive moms.

Resor

Resor debiteras enligt följande

---

5. Tider

Arbete, enligt punkt 2, ska påbörjas den.....och ska senast vara klart den.....

Med anledning av ändringar och/eller tilläggsarbete förlängs förkortas
den ursprungliga kontraktstiden med..... dag/ar vecka/or.

6. Betalning

Ändringar och tilläggsarbeten, enligt punkt 2, ska betalas mot faktura allt eftersom de utförs om ni inte avtalar om annat.

7. Övriga överenskommelser

Utöver denna bilaga gäller det ni har kommit överens om i Hantverkarformuläret.

Ort och datum

_____

Firma

_____

Underskrift hantverkare (näringsidkare)

_____

Namnförtydligande

_____

Ort och datum

_____

Underskrift beställare (konsument)

_____

Namnförtydligande

_____

Underskrift beställare (konsument)

_____

Namnförtydligande

_____

08

A. Parter

Här fyller ni i era kontaktuppgifter så att ni kan nå varandra under arbetets gång.

Vi rekommenderar att hantverkaren har F-skatt samt allrisk- och ansvarsförsäkring för att beställaren ska ha ett fullgott skydd.

B. Omfattning

Här anger ni vad som ingår i avtalet. Ni kan hänvisa till och bifoga alla de övriga handlingar som förtydligar vilket arbete som ska utföras. Till exempel offert, ritningar, beskrivningar och bilder. Här kan ni också ange vilken kvalitetsnivå som ska gälla för materialval och finish under arbetet. Detta kan göras genom att hänvisa till olika tillämpliga branschregler (BBV, GVK, Säker vatten m.m.) eller genom att ange att arbetet ska utföras på ett visst sätt, till exempel X antal målningslager eller att trägolvet som ska läggas ska ha en viss tjocklek. Om ni inte har avtalat om kvalitetsnivån ska hantverkaren använda material av normalt god kvalitet.

Här kan ni också ange om det är något som inte ingår i avtalet. Ett exempel är att beställaren vid en badrumsrenovering själv ska utföra rivning och/eller tillhandahålla visst material/varor.

C. Hantverkarens avrådande

Här anger ni hantverkarens eventuella avrådanden. Hantverkaren är skyldig att avråda beställaren från vissa arbeten. Det kan vara när priset för arbetet inte står i proportion till nyttan eller om det arbete som beställaren vill ha utfört är riskabelt eller olämpligt vad gäller materialval och konstruktion. Det är viktigt att hantverkaren tydligt beskriver varför han/hon avråder och vilka konsekvenser som kan uppstå om tjänsten utförs. Även om hantverkaren avråder kan beställaren be hantverkaren utföra arbetet, men på beställarens risk.

D. Pris

Här fyller ni i pris för arbete, material och resor. Det går att kombinera nedanstående ersättningsformer. Priset gäller enbart det arbete som anges under rubriken Omfattning, och kostnader kan därför tillkomma för eventuella ändringar och tillägsarbeten.

Fast pris

En fast prisuppgift innebär att ni på förhand kommer överens om en slutsumma, det vill säga den totala kostnaden för arbetet som ska utföras.

Löpande räkning

Löpande räkning betyder att beställaren betalar hantverkaren per timme. Arbete på löpande räkning kan kombineras med en ungefärlig prisuppgift eller ett takpris för att ni ska veta ungefär vad slutsumman kommer att bli. Ungefärlig prisuppgift får normalt överskridas med maximalt 15 procent och för mark- och rivningsarbeten gäller 25 procent. Vid takpris betalar du maximalt det takpris ni har kommit överens om och anger detta under punkt I. Övrigt.

Ungefärlig prisuppgift

En ungefärlig prisuppgift får överskridas med maximalt 15 procent. För mark- och rivningsarbeten gäller 25 procent.

Entreprenörarvode

Vid löpande räkning får hantverkaren betalt för sina kostnader. Beställaren betalar med andra ord vad det i efterhand visar sig har kostat för hantverkaren att utföra arbetet. Hantverkaren behöver dock få ersättning för sin centraladministration, räntor, vinst och risk genom ett procentuellt påslag på kostnaderna. Denna ersättning kallas för entreprenörarvode.

Resor

Här anger ni om kostnaden för resor ingår i det avtalade priset eller om det ska regleras separat. Om ni reglerar det separat ska ni ange beräkningssättet, t.ex. milersättning (x kr/mil).

E. ROT-avdrag

Här fyller ni i om beställaren vill göra ROT-avdrag eller inte. Tänk på att arbetskostnaden ska redovisas separat på fakturan. Se till att alla beställare som vill göra ROT-avdrag för arbetet skriver under kontraktet. Frågor om och villkor för ROT-avdrag besvaras av Skatteverket.

F. Tider

Här skriver ni när arbetet ska påbörjas och när det ska vara slutfört. Påbörjas inte arbetet i tid eller om arbetet inte blir klart i tid har beställaren rätt till ersättning om förseningen orsakat ekonomisk skada, till exempel utgifter och förluster.

G. Ändringar och tilläggsarbeten

Här fyller ni i det pris som ska gälla vid eventuella ändringar och tilläggsarbeten. Denna överenskommelse fungerar som en trygghet för er båda.

När behov av ändringar och tilläggsarbeten väl uppstår kan ni välja att avtala om ett fast pris eller låta arbetet utföras på löpande räkning enligt vad ni kommit överens om tidigare. Det är viktigt att ni skriver ned vad som ska gälla beträffande omfattning, tid och pris. Ni kan använda tillhörande blankett för ändringar och tilläggsarbeten, e-post eller annat sätt.

H. Betalning

Här kryssar ni i det betalningsalternativ som passar er bäst. Förskottsbetalning kräver särskild överenskommelse och kan föras in i en betalningsplan.

Med specificerad faktura menas att arbetets art och omfattning ska framgå. Om priset inte är fast ska det också framgå hur priset är beräknat. Om ni inte har avtalat om specificerad faktura kan beställaren begära att få det innan fakturans förfalldatum passerar.

I. Övriga överenskommelser

Här anger ni övriga överenskommelser som ni har gjort. Utöver de punkter som står skrivna i avtalsmallen kan det till exempel gälla arbeten, utrustning och maskiner som beställaren tillhandahåller. Det kan även gälla särskilda förhållningsregler, reglerade arbetstider, städning och fakturaavgifter.

När det gäller besiktning är rekommendationen att en besiktningsman i första hand utses av beställaren och i andra hand av er gemensamt.

Under denna punkt kan ni komma överens om så kallat förseningsvite. Det innebär att ni i förväg bestämmer hur stor ersättning beställaren minst ska få per dag, vecka eller månad i samband med eventuell försening. Ett vite kan framförallt vara användbart i de fall där en försening av arbetets färdigställande kan få stor påverkan för beställaren. Beställaren kan inte kräva ersättning för förseningar som beror på beställaren själv eller av något som ligger utanför hantverkarens kontroll. Var noga med att ange realistiska tidsramar under F för att konflikter om förseningar inte ska uppstå.